

10 september 2001

Aan de Minister van OCW
Drs. L.M.L.H.A. Hermans
Postbus 25000
2700 LZ ZOETERMEER

Amsterdam, 10 september 2001
Onze referentie: 20012250\SEC_BL\SEC_LDV

Mijnheer de Minister,

In mijn brief van 20 juni 2001 deelde ik u mee dat ik ernaar streefde rond 1 december 2001 het eindrapport van het Srebrenica-onderzoek van het NIOD te presenteren. Gedateerd 25 juni voegde ik daaraan toe dat ik als de dag van presentatie 29 november 2001 had vastgesteld. Tot mijn grote spijt moet ik u nu berichten dat een presentatie op deze datum niet kan worden gehaald. Enerzijds zijn de meeste delen van het onderzoeksverslag weliswaar in concept gereed, anderzijds moet ik vaststellen dat het onmogelijk is de deadline van 15 oktober te halen, waarop een complete en definitieve tekst gereed moet zijn, die aan de te stellen historisch-professionele kwaliteitseisen voldoet. In aansluiting op de eerdere voortgangsverslagen wil ik u hierbij nader informeren.

Het NIOD heeft een zeer krap planningsschema opgesteld om een presentatie op 29 november aanstaande mogelijk te maken vanuit de stellige overtuiging dat er een grote maatschappelijke behoefte bestaat aan de zo spoedig mogelijke openbaarmaking van de bevindingen van het onderzoek. Enkele conceptteksten van hoofdstukken bleken echter aanzienlijk meer tijd te vergen dan oorspronkelijk werd aangenomen. Pas als deze conceptteksten beschikbaar zijn, is het mogelijk de inhoud van alle delen van het rapport goed op elkaar af te stemmen, een verantwoorde eindconclusie en een slotbeschouwing te schrijven. Ik ben daarom tot het inzicht gekomen dat de vereiste zorgvuldigheid, in combinatie met de genoemde kwaliteitseisen, noopt tot het overschrijden van de overeengekomen deadline.

Bij het opstellen van een noodzakelijke nieuwe tijdsplanning heb ik naast bovengenoemde hoofdreden rekening moeten houden met drie andere omstandigheden.

Ten eerste blijkt het wenselijk om ter afsluiting van bepaalde onderdelen van het onderzoek enkele aspecten nogmaals met enkele betrokkenen te bespreken. Hiervoor was in de oorspronkelijke planning geen tijd uitgetrokken. Natuurlijk zijn alle relevante vraagstukken in eerdere interviews aan de orde geweest, maar het blijkt nu wenselijk om vanuit voortschrijdend inzicht en nieuwe perspectieven enkele problemen nogmaals aan de orde te stellen, mede met het oog op toepassing van het principe van 'hoor-en-wederhoor'. Meer algemeen zijn er nog voortdurend nieuwe elementen op het onderzoeksteam afgekomen, die in een tamelijk gecompliceerde samenhang moeten worden verwerkt.

Ten tweede is de periode om in Belgrado contacten te leggen voor interviews en daar onderzoeksactiviteiten uit te voeren aan de krappe kant gebleken. Er zijn daar inmiddels wel enige interessante contacten gelegd, die nog nieuwe gegevens en inzichten kunnen opleveren en meer ruimte daarvoor is wenselijk. In de sfeer van de archieven zijn de perspectieven minder gunstig, speciaal op kortere termijn, omdat de officiële Commissie voor Waarheid en Verzoening zelf nog goed op gang moet komen. Voor alle duidelijkheid wil ik stellen dat deze instantie niet de enige gesprekspartner van het NIOD is. Ik streef er naar om dit deel van het onderzoek nu spoedig af te sluiten en te constateren dat is gedaan wat er in bestek van dit onderzoek mogelijk was. Inmiddels blijft de wens nog enige ruimte te hebben voor het afwickelen van de belangrijkste contacten.

Ten derde heb ik in het licht van de tegenslagen bij de voltooiing van enkele geplande tekstgedeelten moeten concluderen dat naast het voltooiën van de tekst de planning ten aanzien van alles wat samenhangt met de productie van het rapport in het Nederlands en het Engels erg krap is geweest.

Dit alles overziend kom ik tot de conclusie dat de voltooiing van het rapport enkele maanden extra zal vergen. Ik heb een planning opgesteld, die zal leiden tot een presentatie medio april 2002. Om de beoogde einddatum te halen heb ik een aantal maatregelen in de organisatie van het onderzoek getroffen. Bij het opstellen van deze rapportage en het trekken van de conclusies heb ik voortdurend het volgende overwogen. Er bestaat een ook door het NIOD gevoelde spanning tussen de uitermate begrijpelijke druk om spoedig te rapporteren en de professionele eisen van zorgvuldigheid, kwaliteit en precisie. Ik ben er van overtuigd dat bij dit historisch-wetenschappelijk onderzoek de professionele eisen uiteindelijk het zwaarst moeten wegen. Dit heeft geleid tot de afweging in deze brief.

Ik zend afschriften van deze brief aan Uw collegae van Buitenlandse Zaken en Defensie, alsmede aan de Minister-President. Graag verzoek ik U deze brief ook ter kennisneming te zenden aan de (Commissies voor Defensie en Buitenlandse Zaken van de) Tweede Kamer.

Hoogachtend,

Prof.dr. J.C. H. Blom
Directeur Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie